

УДК 159.9

Порхунова І.А.<sup>1</sup>

Мілкіна О.В.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> студ. гр. СН-112м НУ «Запорізька політехніка»

<sup>2</sup> старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

## **ТИПИ ЛІДЕРСТВА**

Лідер – той, хто здатний вести за собою. Лідер бере на себе відповідальність за ухвалення рішень у складних ситуаціях у житті його команди, його авторитет визнається і підтримується членами команди.

Концепція типів лідерства – це предмет багатьох досліджень учених різних дисциплін, таких як психологія, соціологія, управління, політичні науки тощо.

Психологічний підхід до типів лідерства, запропонований Куртом Левіном, визначає три типи лідерства: авторитарний, демократичний і заснований на всюдозволеності. Авторитарний лідер контролює всю діяльність своїх підлеглих, демократичний лідер спілкується з підлеглими, зважаючи на їхні думки та ідеї, а заснований на всюдозволеності тип лідерства не бере участі в управлінні, залишаючи підлеглим свободу вибору та дій.

Стівен Кові визначає 7 типів лідерства у своїй книжці «7 навичок високоєфективних людей»: авторитарний, патріархальний, стратегічний, учитель, ментор, тренер і демократичний. Кожен тип лідерства відповідає конкретним ситуаціям і завданням, і кожен із них має свої переваги та недоліки.

Джон Максвелл у своїй книзі «21 невід'ємний закон лідерства» виділяє кілька типів лідерства: бачення, вплив, управління, зв'язування, служіння та інші. Бачення лідерства ґрунтується на розробці чіткої стратегії та мети, вплив лідерства полягає в умінні надихати та мотивувати підлеглих, управління лідерства пов'язане з керівництвом і координацією діяльності команди, а служіння лідерства полягає в допомозі іншим і підтримці їхнього розвитку.

Кеннет Бланшард і Пол Херсі у своїй книзі «Ситуаційне лідерство» виокремлюють 4 типи лідерства: той, що задає, переконливий, співчутливий і делегуєчий. Кожен тип лідерства відповідає конкретній ситуації та рівню розвитку підлеглих, і кожен із них передбачає певний стиль керівництва та підхід до ухвалення рішень.

Науковець Бернард Басс поділяє лідерство на трансформаційне та транзакційне, де трансформаційне лідерство орієнтоване на створення нового та розвиток, а транзакційне – на підтримання поточного становища та винагороду за виконану роботу.

Джон Коттер вважає, що для успішного лідерства важливим є вміння створювати бачення і мотивувати людей, а також вміння керувати змінами.

Філософ Лао Цзи говорив про лідерство через дії, коли лідер не нав'язує свою волю, але веде групу до мети непомітно для неї.

Науковець Кіт Грінт поділяє лідерство на пряме, коли лідер дає команди і контролює роботу підлеглих, і непряме, коли лідер просто встановлює спільні цілі та спрямовує зусилля команди в потрібне русло.

Генрі Мінцберг виокремлює типи лідерства: прихильників, які повністю присвячують себе своїм обов'язкам; керівників, які орієнтовані на розв'язання поточних завдань; дипломатів, які вміють переконливо виступати перед партнерами; моніторів, які слідкують за якістю роботи команди; підприємців, які шукають нові можливості та приводять інновації в групу.

Науковець Роберт Грін вважає, що лідер може бути різним залежно від ситуації, і виокремлює кілька типів лідерства: лідер-солдат, лідер-боєць, лідер-жонглер, лідер-вчитель та інші.

МакГрегор стверджує, що лідер має володіти емоційним інтелектом і прагнути до перетворення своїх підлеглих, надихаючи їх на досягнення спільних цілей

Деякі дослідники, як-от Воррен Бенніс і Ноель Тишер, стверджують, що харизматичний лідер є найефективнішим, бо здатний надихати й мотивувати своїх підлеглих на успіх, використовуючи свої особисті якості та здібності.